

Ljubljana, 28. 08. 2020

Predsednik Državnega zbora Republike Slovenije, gospod Igor Zorčič

Predsednik Vlade Republike Slovenije, gospod Janez Janša

Guverner Banke Slovenije, mag. Boštjan Vasle

poslano izključno po el. pošti na naslove: gp@dz-rs.si; gp.kpv@gov.si; kabinet@bsi.si;
v vednost: gp.mf@gov.si; gp.mgrt@gov.si;

ZADEVA: Poziv k sprostitvi makrobonitetnega ukrepa na področju kreditiranja prebivalstva

Spoštovani,

že ob najavi makrobonitetnega ukrepa na področju omejevanja kreditiranja prebivalstva, ki ga je Banka Slovenije (BS) sprejela jeseni 2019 z veljavnostjo 1. novembra 2019, smo predstavniki gospodarstva ugotavljali, da bo imel ukrep bistveno omejevalne posledice na dostopnost do kreditov dobršnega dela slovenskega prebivalstva in posledično na potrošnjo in investicije ter pozivali k ponovni oceni in razmisleku o ustreznosti ukrepa, v že takratnem času opaznega gospodarskega ohlajanja. Že ob uveljavitvi ukrepa smo argumentirano izpostavljali, da utegne ukrep imeti občutne vplive v širšem makroekonomskem smislu, in sicer (najmanj) na znižanje zasebne potrošnje, gospodarske rasti in davčnih prilivov in ne nazadnje negativne vplive na poslovanje bančnega sektorja ter povišanje izpostavljenosti tveganju finančne stabilnosti, hkrati pa tudi na dejstvo, da je ukrep pretiran tudi z vidika varovanja slovenskega prebivalstva pred prezadolženostjo, saj je le to med najmanj zadolženimi v EU in je predstavljalo tudi v prejšnji svetovni finančno gospodarski krizi najmanj tvegan segment kreditorejmalcev slovenskega bančnega sistema, za razliko od nekaterih drugih evropskih bančnih sistemov, kar je med drugim tudi posledica že druge obstoječe regulative, ki varuje potrošnika pred prezadolženostjo.

Zaradi predvidenih občutnih vplivov ukrepa na gospodarstvo, je le te obravnaval na svoji nujni seji 27. novembra 2019 tudi Odbor za finance Državnega zbora RS in sprejel sklepe za ponovno oceno učinkov ukrepa na gospodarstvo in dostopnost kreditov slovenskemu prebivalstvu.

Od uvedbe ukrepa je minilo že deset mesecev in gibanja kažejo, da so bili učinki ukrepa še celo večji od predvidenih. Že takoj po uveljavitvi ukrepa je prišlo, zaradi močnega negativnega vpliva ukrepa na oceno kreditne sposobnosti prebivalstva, do drastičnega znižanja kreditiranja prebivalstva tako stanovanjskega, še bolj pa potrošniškega. Iz februarja 2020 objavljenih podatkov BS o gibanju mesečnih stanj posojil je razvidno, da je po izrazitem povečanju odobrenih posojil v mesecu oktobru 2019, ki je najverjetneje odraz povečanega povpraševanja zaradi najave zaostritve makrobonitetnih ukrepov, vidno že v novembru močno znižanje. Na področju potrošniških posojil je celo že takoj prvi mesec prišlo do neto odplačil oziroma nominalnega znižanja stanja posojil, ki se je v mesecu decembru 2019 še nadalje znižalo.

Dodatno so na posojilno aktivnost in predvsem na domače povpraševanje v obdobju od vključno letošnjega marca dalje negativno vplivale tudi poslabšane gospodarske razmere zaradi epidemije Covid-19. V avgustovskih objavah BS informira, da se rast posojil od začetka epidemije dalje še dodatno hitro znižuje. Medletna rast potrošniških posojil se je junija 2020 znižala že na -1,7 %, ravno tako pa se je pomembno upočasnila tudi letna rast stanovanjskih posojil, in sicer kar za polovico.

UMAR v poletni napovedi za leto 2020 predvideva 7,6-odstotni upad slovenskega BDP in zmanjšanje vseh agregatov potrošnje, z izjemo državne potrošnje zaradi sprejetih kriznih ukrepov. UMAR ravno tako pričakuje možnost velikega upada obsega izvoza in investicij, močnejše naj bi letos padla tudi zasebna potrošnja tako zaradi varnostnih ukrepov za varovanje zdravja in v nadaljevanju zaradi splošne negotovosti, ki bo vplivala na odlaganje ne nujnih nakupov.

Podobno tudi BS v avgustovskih objavah navaja zlasti od aprila dalje, manjšo potrošnjo gospodinjstev, ki poleg še nekaterih drugih dejavnikov prispeva po drugi strani k še nadaljnjemu zviševanju že sicer visokih rasti varčevanja in depozitov. Vloge nebančnega sektorja se po navedbah letos izrazito povečujejo, do konca junija se je njihova medletna rast zvišala na 9,9 % medletno. Samo vloge gospodinjstev so k rasti vlog v bančnem sistemu v prvem polletju letos prispevale 1,25 mrd EUR (junija je rast vlog znašala 10.2%) in znašajo že več kot 21 mrd EUR.

V takšnih razmerah je posebej za mikro in mala podjetja, kakor tudi za velika podjetja, domače povpraševanje in ohranjanje vloge bančnega sektorja pri financiranju domače potrošnje dodatno pomembno in lahko pripomore ohranitvi delovnih mest in gospodarski aktivnosti. Posebej ob dejstvu, da so slovenska gospodinjstva med najmanj zadolženimi v EU s trendom upadanja zadolženosti v odnosu do razpoložljivega dohodka in pa visokimi stopnjami rasti varčevanja že od konca prejšnje gospodarske krize dalje.

Ravno tako je le ta pomembna za investicije v gradnjo stanovanj in reševanje stanovanjskega problema slovenskih gospodinjstev, posebej v razmerah, ko je primerjava med najemninami in odplačilom obroka kredita za enakovrstno stanovanje v prid kreditu, ki pa ga prebivalci ob zaostreni regulativi ne morejo pridobiti, medtem ko pa plačujejo najemnine v primerljivi višini, kot bi odplačevali kredit za rešitev stanovanjskega problema.

Glede na presežene učinke ukrepa na posojilno aktivnost prebivalstva, ki jih je zasledovala Banka Slovenije ob sprejemu ukrepa, in pa glede na negativni vpliv na domače povpraševanje in gospodarsko rast ter posledično na izpad davčnih prihodkov ter na finančni položaj bančnega sektorja, pozivamo k sprostitvi ukrepa vsaj v delu, ki se nanaša na v novembru 2019 dodatno uveljavljene omejitve razmerja med letnim stroškom servisiranja celotnega dolga in letnim dohodkom prebivalcev ter prehodu nazaj na predhodni regulatorni okvir, ki ne onemogoča ali močno omejuje dostopa do virov financiranja slovenskega bančnega sistema tako velikemu delu slovenskih državljanov.

S spoštovanjem,

mag. Stanislava Zadavec C.

Direktorica Združenja bank Slovenije

Branko Meh

Predsednik OZS

mag. Sonja Šmuc

Generalna direktorica GZS

V vednost:

- Minister za finance, mag. Andrej Šircelj
- Minister za gospodarstvo, gospod Zdravko Počivalšek